

نسیء و کیسه

پژوهشی در بازشناسی نسیء و ماههای حرام در گاه‌شماری‌ها و تفاسیر

www.ketab.ir

سرشناسه: خمینی، سیدحسن، ۱۳۵۲ -
عنوان و نام پدیدآور: نسیء و کیسه: پژوهشی در بازشناسی نسیء و ماههای حرام در گاهشماری ها و تفاسیر/
زیرنظر [صحیح: نویسنده] سیدحسن خمینی؛ به کوشش رشید داودی
مشخصات نشر: تهران: اطلاعات، ۱۴۰۰
مشخصات ظاهری: ج ۲
شابک: (دوره) 978-600-435-175-1 (ج. ۱) 978-600-435-176-8
(ج. ۲) 978-600-435-177-5
وضعیت فهرست نویسی: فیپا
یادداشت: ۱. (چاپ اول: ۱۴۰۰)
یادداشت: کتابنامه
عنوان دیگر: پژوهشی در بازشناسی نسیء و ماههای حرام در گاهشماری ها و تفاسیر
موضوع: نسیء
موضوع: گاهشماری عربی
موضوع: گاهشماری اسلامی
شناسه افزوده: داودی، رشید، ۱۳۶۳ - ، گردآورنده
شناسه افزوده: مؤسسه اطلاعات
رده بندی کنگره: CE ۵۹
رده بندی دیویی: ۵۲۹.۳۲۷
شماره کتابشناسی ملی: ۸۷۵.۰۶۷۲

انتشارات اطلاعات

تهران: خیابان میرداماد، خیابان دکتر مصدق، روزنامه اطلاعات، شماره پستی ۱۵۳۹۹۵۳۱۱۱
تلفن: ۲۹۹۹۳۴۵۵
فروشگاه مرکزی: بزرگراه حقانی، روبروی ایستگاه مترو، ساختمان روزنامه اطلاعات، تلفن: ۲۹۹۹۳۶۸۶
فروشگاه شماره (۱): خیابان انقلاب اسلامی، روبروی دانشگاه تهران، تلفن: ۶۶۴۶۰۷۳۳

نسیء و کیسه (جلد اول)

نوشته سیدحسن خمینی به کوشش رشید داودی

صفحه آرا: زهره، حلوانی طراح جلد: سهراب هادی

حروف نگاری، چاپ و صحافی: مؤسسه اطلاعات

چاپ اول: ۱۴۰۰ شمارگان: ۵۲۵ نسخه

قیمت: ۲۲۰۰۰۰ تومان

شابک: ۱-۱۷۵-۴۳۵-۶۰۰-۹۷۸ (ج. ۲) ISBN: 978-600-435-175-1 (2Vol.set)

شابک: ۸-۱۷۶-۴۳۵-۶۰۰-۹۷۸ (ج. ۱) ISBN: 978-600-435-176-8 (vol.1)

همه حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است. Printed in Iran

فهرست

مقدمه.....	۱۹
پیش‌گفتار.....	۲۳
فصل اول: تبیین و آشنایی اجمالی با مسئله نسیء	
مقدمه.....	۴۹
گفتار اول / آیه نسیء در قرآن.....	۵۱
بیان برخی نکات ادبی.....	۵۱
گفتار دوم / برخی دیدگاه‌های تفسیری درباره نسیء.....	۵۵
مقدمه مرحوم طباطبایی.....	۵۵
نظریه تفسیری فخر رازی.....	۵۹
نظریه تفسیری مرحوم طباطبایی.....	۶۲
نظریه تفسیری مرحوم طبرسی.....	۷۳
نظریه تفسیری نیشابوری.....	۷۴
نظریه تفسیر نمونه.....	۷۶
۱. فلسفه ماههای حرام.....	۷۶
۲. مفهوم و فلسفه «نسیء» در جاهلیت.....	۷۷
۳. وحدت کلمه در برابر دشمن.....	۷۸
۴. چگونه اعمال زشت در نظر زیبا جلوه می‌کند؟.....	۷۸
گفتار سوم / ردّ پا و آثار نسیء در جوامع روایی و متون فقهی.....	۸۰

۱. مدت حمل پیامبر (ص) ۸۰
۲. حج مخفیانه پیامبر (ص) ۱۰۲
۳. روایت پیامبر در مورد نفی «صفر» در اسلام ۱۰۵
۴. مسئله وجوب یکبار حج در تمام عمر ۱۰۷
۵. روایت لعن محلل ۱۱۲
۶. مسئله فوریت وجوب حج ۱۱۳
۷. مراد از مسجد الحرام ۱۱۳
۸. وجه تسمیه ماه رمضان ۱۱۷
۹. قانون صلح آمیز قبایل عرب ۱۱۷
- جمع بندی فصل اول ۱۱۸

فصل دوم: تحقیقی در ماههای حرام

- مقدمه ۱۲۳
- گفتار اول / مفهوم شناسی ماه / شهر ۱۲۵
- تعریف «شهر» و تفاوت آن با دو واژه «هلال» و «قمر» ۱۲۵
- الف) معنای «شهر» ۱۲۵
- ب) معنای «هلال» ۱۳۰
- ج) معنای قمر ۱۳۲
- شیوه محاسبه ماهها و چگونگی پیدایش سال ۱۳۳
- کلام مرحوم مجلسی در مورد اصطلاح ماه و سال در میان اقوام مختلف ۱۳۴
- علت پیدایش کیسه و نسیء ۱۳۷
- گفتار دوم / نام و ترتیب ماههای عرب در دوران جاهلیت و اسلام تاکنون ۱۳۹
- الف) نام و ترتیب ماهها در دوران جاهلیت و پیش از آن ۱۳۹
- گزارش مرزوقی از چند روایت ۱۳۹
- نقل اول: قول بیرونی ۱۴۱
- نقل دوم: شعر منقول از آثار باقیه ۱۴۱
- نقل سوم: شعر صاحب بن عباد ۱۴۲
- نقل چهارم: قول ابن دُرَید ۱۴۲
- نقل پنجم: قول نویری ۱۴۶
- نقل ششم: قول ابن سیده ۱۴۷

نقل هفتم: قول مسعودی	۱۵۰
نقل هشتم: مقریزی	۱۵۱
نقل نهم: قول فرّاء	۱۵۱
نقل دهم: قول ابن کلبی	۱۵۱
نقل یازدهم: قول مفضل به نقل از مرزوقی	۱۵۲
نقل دوازدهم، سیزدهم و چهاردهم: قول قطرب، ابن اعرابی و شیبانی	۱۵۳
ب) نام و ترتیب ماهها در دوران اسلام و پس از آن	۱۵۵
جمع‌بندی	۱۵۷
گفتار سوم/ نام‌گذاری ماههای عرب و تقسیم‌های آنها	۱۶۰
مبحث اول: وجه نام‌گذاری ماههای قدیم عرب	۱۶۰
مبحث دوم: وجه نام‌گذاری ماههای فعلی عرب	۱۶۶
نقل اول: دیدگاه ابوریحان	۱۶۶
نقل دوم: دیدگاه مسعودی	۱۶۶
نقل سوم: ابوالفتح رازی	۱۶۷
نقل چهارم: منقول از ثعلبی نیشابوری	۱۶۹
نقل پنجم: علم الدین سخاوی	۱۷۱
جمع‌بندی	۱۷۲
ماه اول و دوم: دو ماه صفر	۱۷۵
ماه سوم و چهارم: دو ماه ربیع	۱۷۶
ماه پنجم و ششم: دو ماه جمادی	۱۷۷
ماه هفتم: ماه رجب	۱۷۸
ماه هشتم: ماه شعبان	۱۷۹
ماه نهم: ماه رمضان	۱۸۰
ماه دهم: ماه شوال	۱۸۱
ماه یازدهم: ماه ذوالقعدة	۱۸۱
ماه دوازدهم: ماه ذوالحجه	۱۸۲
بررسی دیدگاه حمّور	۱۸۳
مبحث سوم: تقسیم‌های ماه در میان عرب و نامهای آن	۱۸۴
الف) نام‌گذاری روزها و شبها	۱۸۴

۱۸۴	روايت ابوريحان بيرونى
۱۸۶	روايت مسعودى
۱۸۸	روايت يعقوبى
۱۸۸	ب) هفته ها
۱۹۰	گفتار چهارم/ پيشينه حرمت ماههاى حرام پيش از اسلام
۱۹۱	تقسيم جواد على در مورد ديدگاه عرب درباره ماههاى حرام
۱۹۱	گروه اول: مُحَرِّمِينَ
۱۹۲	گروه دوم: البسل (الهبات)
۱۹۲	گروه سوم: مُحَلِّين
۱۹۳	گروه چهارم: حرمت شكنان حرم و ماههاى حرام
۱۹۴	گروه پنجم: يهود و نصارا
۱۹۵	تقسيم مرزوقى در مورد ديدگاه عرب درباره ماههاى حرام
۲۰۶	جمع بندى
۲۰۶	گروه اول: قائلان به حرمت ماههاى حرام
۲۰۶	الف) قائلان به ۴ ماه حرام
۲۰۶	ب) قائلان به ۸ ماه حرام
۲۰۸	گروه دوم: قائلان به حليت ماههاى حرام
۲۰۹	الف) قبائلى همچون طىء و خثعم
۲۰۹	ب) گروهى از افراد ولگرد، لائبالى، فقير، دزد و مانند آنها
۲۰۹	ج) يهود و نصار
۲۱۰	گروه سوم: اهل هوى
۲۱۲	گفتار پنجم/ ديدگاه اسلام در مورد ماههاى حرام
۲۱۲	مبحث اول: ماه حرام در آيات قرآن
۲۱۹	جمع بندى آيات مربوط به ماه حرام
۲۲۰	مبحث دوم: معنى «حرمت» در ماههاى حرام
۲۲۱	مبحث سوم: ماههاى حرام در اسلام
۲۲۳	نکته اول: نام و ترتيب ماههاى حرام
۲۲۶	نکته دوم: حكمت حرمت ماههاى حرام
۲۲۷	نکته سوم: چرايى تاكيد ويژه بر حرمت ماه رجب در برخى روايات